

7.4.2021

1

Merkityt kohdat salassa
pidettäviä
TJ 43 a § 2 mom.

Eduskunnan kansliatoimikunta

SELVITYS KANSLIATOIMIKUNNAN KUULEMISTILAISUUTEEN VIRALTA PIDÄTTÄMISTÄ KOSKEVASSA ASIASSA

Johdanto

Kutsu kuulemiseen

Eduskunnan kansliatoimikunta on ilmoittanut minulle 30.3.2021 kirjeellä, että kansliatoimikunta kokoontuu 8.4. päättämään minun, pääjohtaja Tytti Yli-Viikarin, viralta pidättämistä koskevaa asiaa.

Kirjeen mukaan Keskusrikospoliisi on aloittanut minua koskevan esitutkinnan, jossa minua [REDACTED]

[REDACTED] Eduskunnan virkamieslain 43 § 2 momentin 1-kohdan perusteella viralta pidättäminen on mahdollista rikossyytteen tai sen edellyttämien tutkimusten ajaksi. Lainkohdan mukaan edellytyksenä on, että esitutkinta voi vaikuttaa virkamiehen edellytyksiin hoitaa tehtäväänsä.

Kirjeen mukaan eduskunnan kanslia katsoo, että meneillään oleva esitutkinta on omiaan vaikuttamaan minun edellytyksiini hoitaa valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan tehtävää. Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 1 § 2 momentin perusteella viraston tehtävänä on tarkastaa valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Kirjeen mukaan, kun esitutkinnan käynnistäminen on omiaan heikentämään luottamusta minun toimintani lainmukaisuuteen, se vaikuttaa edellytyksiini hoitaa tehtävääni.

Kirjeessä minua pyydetään vastineessani ja kuulemisessa keskittymään edellä sanottujen esitutkintojen ja omien toimintaedellytysten arviointiin.

Kirjeen mukaan asian ratkaisemiseksi minua kuullaan henkilökohtaisesti kansliatoimikunnan kokouksessa 8.4.2021 klo 12.00 alkaen. Lisäksi kirjeen mukaan eduskunnan kanslia toivoo, että toimitan asiassa kirjallisen vastineen viimeistään 7.4. klo 12 osoitteeseen kirjaamo@eduskunta.fi

1 Vastine

Pyydettyä selvityksenä esitän eduskunnan kansliatoimikunnalle vastineena seuraavaa.

1.1 Esitutkinta

Kutsun mukaan Keskusrikospoliisi on aloittanut minua koskevan esitutkinnan, jossa minua epäillään [REDACTED]

Tieto esitutinnan aloittamisesta

Pääsihteeri Paavolalta saadun tiedon mukaan hän saanut tiedon esitutinnasta suunnilleen maaliskuun puolen välin paikkeilla. Puhemies Anu Vehviläinen kertoi tiedotustilaisuudessa 30.3.2021 (Yle Areena), että hän oli saanut tiedon esitutinnasta Iltalehden toimittaja Jarno Liskiltä tämän soittaessa puhemies Anu Vehviläiselle viikon 12 alussa (ma 22.3.2021). Tiedotustilaisuudessa osallistujille saattoi syntyä käsitys tai vaikutelma, että eduskunta olisi saanut tiedon esitutinnan aloittamisesta tuolloin toimittaja Liskin puhelinsoiton perusteella. Johtaja Tuula Sandholmin johtaja Mikko Koiraselle 22.3.2021 toimittaman dokumentin mukaan pääsihteeri Paavola ja siten eduskunta on saanut Keskusrikospoliisilta tiedon minua koskevan esitutinnan aloittamisesta 8.3.2021. [REDACTED]

Minun Keskusrikospoliisilta 30.3.2021 saamani virallisen tiedon mukaan Keskusrikospoliisi on tehnyt asiassa esitutkintalain mukaisen esiselvityksen ja sen perusteella [REDACTED]

[REDACTED] Kiistan syyllistyneeni esitutkinnassa oleviin rikoksiin.

Esitutkinta ei minun Keskusrikospoliisilta saamani kirjallisen tiedon mukaan koske pääjohtajan matkakuluja eikä kamppaamo- tai muiden vastaavien palvelujen hankintaa tai käyttöä kuvauksia ja muita edustustehtäviä varten.

Keskusrikospoliisi on puhelimesta todennut, että ei ole olemassa sellaisia seikkoja, jotka vaarantaisivat tai vaikeuttaisivat minua koskevan esitutinnan suorittamista.

2 Pääjohtajan tehtävät ja tarkastusviraston riippumattomuus

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 1 §:n mukaan Eduskunnan yhteydessä on riippumaton valtiontalouden tarkastusvirasto (*tarkastusvirasto*).

2.1 Pääjohtajan tehtävät

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 7 §:ssä säädetään tarkastusviraston pääjohtajan tehtävästä ja ratkaisuvallostaa. Sen mukaan tarkastusviraston toimintaa johtaa pääjohtaja, jonka ratkaistaviksi kuuluvat ne tarkastusviraston asiat, joita ei 15 §:ssä säädetä uhkasakkolautakunnan ratkaistaviksi tai joista ei viraston työjärjestyksessä muuta määrätä. Muun virkamiehen ratkaistavaksi pääjohtaja ei saa siirtää asiaa, joka koskee eduskunnan virkamiehistä annetussa laissa (1197/2003) pääjohtajan ratkaistavaksi säädettyä asiaa, eduskunnalle annettavaa kertomusta tai tarkastusviraston talousarvioehdotusta taikka tarkastusviraston toiminnan kannalta merkittävää muuta asiaa. (19.12.2003/1198)

Pääjohtaja voi pidättää itselleen päätösvalan asiassa, jonka virkamies työjärjestyksen mukaan saisi ratkaista.

Pääjohtaja ratkaisee toimivaltaansa kuuluvat asiat esittelystä.

Tarkastusviraston työjärjestys

Työjärjestyksessä (27.3.2019 dnro 138/00/2019) määrätään tarkastusviraston sisäisestä organisaatiosta, johtamisesta ja päätöksenteosta sekä hallintoasioiden käsittelystä ja virkamiesten tehtävistä sekä tarkastusviraston perustamien virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. <https://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/normi/303001/45087>

Työjärjestyksen kohdan 1.1 mukaan pääjohtaja johtaa tarkastusviraston toimintaa ja vastaa tarkastusviraston ja sen tarkastus- ja valvontatoiminnan strategisesta johtamisesta.

2.2 Tarkastusviraston riippumattomuus

HE 39/2000 vp

Valtiontalouden tarkastusvirastoa koskevan lainsäädännön valmistelussa (HE 39/2000 vp) sekä eduskunnan käsittelyssä (perustuslakivaliokunnan lausunto 19/2000) kiinnitettiin erityisesti huomiota tarkastusviraston ja sen pääjohtajan riippumattomuuteen. Hallituksen esityksessä todettiin, että tarkastusviraston riippumattomuus on erottamattomasti yhteydessä viraston johdon riippumattomuuteen. Pääjohtajan riippumattomuus valtioneuvostosta ja muista tarkastettavista on järjestetty välillisesti säätämällä pääjohtajan valinta ja erottaminen eduskunnan tehtäväksi. Näillä pääjohtajaa koskevilla säännöksillä on ratkaistu yksi riippumattomuuden kokonaisarvioinnin kannalta tärkeä tekijä. Tarkastusviraston riippumattomuus edellyttää lisäksi, että pääjohtajan asema järjestetään siten, että riippumattomuus on myös tosiasiallisesti turvattu. Hallituksen esityksen mukaan tarkastustoiminnan luonteen huomioon ottaen erityisen tärkeää on, että ulkopuolisten mahdollisuus vaikuttaa pääjohtajan ja sitä kautta koko tarkastusviraston toimintaan edes välillisesti on eliminoitu. Tämän turvaamisessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota viran hoidon jatkuvuuteen ja siihen, että pääjohtajan virassapysymisoikeus muodostuu riittävän vahvaksi.

Tarkastusviraston riippumattomuus vaatimuksesta seuraa, että pääjohtajalla tulee olla vahva virassa pysymisoikeus. Tästä syystä tarkastusviraston pääjohtaja ei kuulu niihin eduskunnan niihin virkamiehiin, jotka voidaan eduskunnan virkamieslain 29 §:n (20.5.2011/537) nojalla irtisanoa, kun siihen on virkasuhteen luonne huomioon ottaen hyväksyttävä ja perusteltu syy.

Pääjohtajan irtisanomisperusteet määräytyvät eduskunnan virkamieslain 28 §:n mukaisesti. Sen mukaan työnantaja ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava.

Perustuslakivaliokunnan lausunto 19/2000 vp

Perustuslakivaliokunta ehdotti lausunnossaan, että tarkastusviraston pääjohtajan asema huomioon ottaen laissa on valiokunnan mielestä asianmukaista säätää "erityisen painava syy" nimenomaisesti pääjohtajan irtisanomisperusteeksi. Laissa tulee niin ikään säätää, että päätöksen pääjohtajan irtisanomisesta tekee eduskunta (vrt. perustuslain 38 §:n 2 mom.). Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan "Perusteltua on, että eduskunta päättää asiasta saatuaan siitä perustuslakivaliokunnan kannanoton. Menettelyn tarkoituksena on varmistaa irtisanomiseen vaadittavien oikeudellisten edellytysten arvioiminen ja tällainen arviointitehtävä kuuluu luontevasti perustuslakivaliokunnalle"

2.3 Johtopäätökset riippumattomuudesta

Pääjohtajan irtisanomissuojaa koskevat eduskunnan virkamieslain säännökset on käsitykseni mukaan otettava huomioon ja sovellettava myös pääjohtajan virantoimituksesta pidättävistä arvioitaessa, koska ne on säädetty turvaamaan ja varmistamaan pääjohtajan ja tarkastusviraston riippumattomuutta.

3 Kuulemiset

Johdanto

Olen ollut kuultavana epävirallisesti puhemiesneuvoston kokouksessa 29.3.2021 ja kansliatoimikunnan kokouksessa 30.3.2021. Haluan tuoda esille asioiden kulun ja sekä niissä käsiteltyjä asioita yksityiskohtaisemmin kuin julkisuuteen annetuissa haastatteluissa ja tiedotustilaisuudessa 30.3.2021 on esitetty, jotta virantoimituksesta pidättämisen perusteet tulisivat tältäkin osalta oikeudellisesti arvioitavaksi kansliatoimikunnassa.

3.1 Viralta pidättämisen käsittely julkisuudessa

Iltalehden 27.3.2021 julkaisemassa haastattelussa puhemies Anu Vehviläinen totesi, ettei hän näe perusteita sille, että kansliatoimikunta käsittelee Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtaja Tytti Yli-Viikarin virasta pidättämistä. Pääsihteeri Paavola totesi samassa jutussa Iltaledelle ymmärtäneensä, että keskusrikospoliisi tutkii Tytti Yli-Viikarin ja VTV:n oikeudellisista asioista vastaavan johtaja Mikko Koirasen erälle VTV:n ylitarkastajalle tekemää virkasopimusta. Pääsihteeri Paavola katsoi, että keskusrikospoliisin tutkinta ei ole riittävä syy harkita virasta pidättämistä, koska rikosepäilyn yhtenä kohteena oleva virkasopimuksen teko ei saanut eduskunnan oikeusasiamiestä tekemään tutkintapyyntöä poliisille. Tämän perusteella Paavola uskoo, että poliisin tutkinta ei johda syytteisiin.

”– Kun laillisuusvalvoja päätyi omassa arviossaan siihen, että syytekyynnys ei ylity, niin minusta olisi aika ristiriitaista, jos KRP päätyisi toiseen lopputulokseen, sanoo Paavola.”

Pääsihteeri Paavola piti Iltalehden mukaan tärkeänä, että myös meneillään olevat tarkastusvaliokunnan ja eduskunnan tilintarkastajien selvitykset huomioidaan ennen harkintaa viralta pidättämisestä.

Iltalehden kysymykseen puhemiehen kannasta asiassa totesi puhemiehen avustaja: *”Tällä hetkellä tuo pätee edelleen. Mutta tilannetta seurataan, halutaan käydä sovittu keskustelu ja nähdä tarkastusvaliokunnan raportti.”*

Sovitulla keskustelulla tarkoitettiin taustakeskustelua, joka oli sovittu käytäväksi 6.4.

Liitteessä 3 on otteita asian käsittelystä julkisuudessa Iltalehden 27.3. julkaiseman jutun jälkeen.

3.2 Epävirallisissa kuulemisissa ja keskusteluissa käsitellyt asiat

Puhemiehen puhelu 27.3.2021

Puhemies Vehviläinen soitti minulle lauantaina aamupäivällä 27.3.2021. Puhelussa hän toi esille Iltalehden aamulla julkaisemasta uutisesta <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/cb0de9ba-b06d-4057-8581-71e646409765> seuranneen kansalaispalautteen ja sen, että paineesta johtuen hän tulee aikaistamaan perjantaina 26.3. hallintojohtaja Rauhion ja minun puhelinkeskustelussa tiistaiksi 6.4.2021 sovittua taustakeskustelua sekä julkistamaan tiedotteen liittyen mediassa käsiteltyihin valokuvameikkaus- ja kampauskuluihin, joiden johdosta puhemies oli saanut kansalaispalautetta. Totesin hänelle, että kyseiset kulut liittyivät kokonaisuudessaan pääjohtajan tehtävään ja ne oli sovittu viraston viestintäpalveluiden toimesta. Kyseessä ei ole pääjohtajan henkilökohtaiset kulut. Puhemies myös esitti toiveen, että antaisin pääjohtajana julkisen lausunnon asiassa.

Puhemiesneuvoston keskustelu 29.3.2021

Puhemiesneuvoston keskustelussa puhemies Vehviläinen totesi, että tilanne on vakava ja että tarvitaan jämäkkiä toimia kovan media- ja kansalaispaineen johdosta. Keskustelussa taustoitin puheenvuorossani tarkastusviraston tilannetta, kerroin tarkastusviraston työn uudistumisesta ja muutoksen johtamisesta sekä totesi julkisuudessa käsiteltyjen tarkastusviraston taloudenhoitoon liittyvien asioiden selvittämisen olevan edelleen kesken tarkastusvaliokunnassa. Kerroin myös, että toimintaympäristön muutokset muuttavat tarkastustyön sisältöä, kansainvälisiä standardeja ja työssä käytettäviä menetelmiä ja täten henkilöstön osaamistarpeita; kunnianhimoisen uudistamisen tarve perustuu mm. taloushallinnon automaatioon, eduskunnan valiokuntien ja hallinnon tietotarpeiden muuttumiseen ja tarkastustyön menetelmien ja työvälineiden uudistumiseen data-analytiikan kehittyessä.

Puhemiehistö keskittyi kysymyksissään julkisuudessa käsiteltyihin pääjohtajan ja viraston kuluihin ja minulta kysyttiin useampaan kertaan, aionko pidättää itseni oma-aloitteisesti virasta poliisin esitutkinnan johdosta. Vastasin tähän kysymyksen muotoon esitettyyn vaatimukseen, että en ole saanut virallista tietoa Keskusrikospoliisilta esitutkinnan aloittamisesta ja että minun on täten mahdollon ottaa kantaa esitutkintaan tai siihen, mihin se kohdistuu ja miten tämä mahdollisesti vaikuttaisi minun mahdollisuuksiini toimia pääjohtajan tehtävässä.

Keskustelun lopuksi puhemies Vehviläinen totesi, että koska pääjohtaja Yli-Viikari ei pidätä itseään oma-aloitteisesti virasta, aloittaa kansliatoimikunta virasta pidättämisen prosessin ylimääräisessä kokouksessaan 30.3.2021 ja tästä annetaan julkinen tiedote 29.3.2021.

Kansliatoimikunnan ylimääräinen kokous 30.3.2021

Kansliatoimikunnan ylimääräisen kokouksen aluksi puhemies Vehviläinen totesi, että pääjohtaja Yli-Viikari tietää, miksi on kutsuttu kuultavaksi. Pyysin heti aluksi täsmennystä kuulemisen luonteeseen ja tarkoitukseen, sillä en ollut saanut muuta tietoa asiasta, kuin kalenterikutsun, jossa kokouksen asialistalla oli ”Keskustelu Valtiontalouden tarkastusviraston tilanteesta – pääjohtaja Yli-Viikarin kuuleminen”. Puhemies Vehviläinen totesi, että kyseinen kuuleminen on taustakeskustelu, kyseinen kansliatoimikunnan kokous on epävirallinen ja että varsinainen virasta pidättämisen prosessi päätetään aloittaa ja siinä varataan pääjohtajalle tarpeellinen aika valmistautua kuulemiseen kansliatoimikunnan virallisessa kokouksessa ja tarpeellinen aika oman kirjallisen selvityksensä antamiseen.

Totesin, että virantoimituksesta pidättäminen on hallintomenettelyä, jossa on tärkeää huomioida hallintolain säännökset ja hallinnon oikeusperiaatteet, kuten virkamiehen kuulemista koskevat vaatimukset, tarkoitussidonnaisuuden periaate sekä suhteellisuusperiaate. Lisäksi totesin, että hallintolain mukaan selityksen antamista ja selvityksen esittämistä varten on asetettava asian laatuun nähden riittävä määräaika. Esitin näkemyksenäni, että minulle ei ole toistaiseksi varattu eduskunnan virkamieslaissa ja hallintolaissa säädetyllä tavalla mahdollisuutta tulla kuulluksi ja pyysin, että minulle varataan mahdollisuus kirjallisen selvityksen antamiseen kohtuullisessa määräajassa sekä mahdollisuus tulla kansliatoimikunnan virallisessa kokouksessa suullisesti kuulluksi.

Kansliatoimikunnan jäsenten kysymykset kohdistuivat julkisuudessa käsiteltyihin pääjohtajan ja tarkastusviraston kuluihin, henkilöstön kansanedustajalle antamaan palautteeseen yksittäisistä kokemuksista pääjohtajan kauteni aikaisesta johtamisesta, sekä luottamuksen horjumiseen mediapaineen takia. Kysymyksiin koskien vuonna 2016 tehtyä vanhuuseläkkeelle siirtymisen sopimusta, josta Eduskunnan oikeusasiamies oli antanut kantelun pohjalta minulle ja johtaja Koiraselle huomautuksen vastaisen varalle, totesin, että kansliatoimikunnan kokous on epävirallinen, jonka johdosta en voi vastata salassa pidettävän tiedon osalta, mutta virasto on antanut tarkastusvaliokunnalle lausunnon, jossa asiaa on selvitetty laajemmin myös salassa pidettävän tiedon osalta. Kysymyksiin koskien Finnair Plus -pisteiden käyttöä totesin, että virasto on antanut toimittajan tietopyyntöön päätöksen, jonka mukaan pistetilit eivät ole tarkastusviraston tiedossa. Tarkastusvirastossa pääjohtajan matkanhallinnasta vastaa assistenttipalvelut ja tarkastusvirastolla on sopimus CWT-matkatoimiston kanssa. Matkatoimisto on useaan otteeseen todennut tarkastusvirastolle, ettei sen kautta pisteitä voi käyttää virkamatkojen varaamiseen. Finnair Plus -pisteiden sääntöjen mukaan pistetili on henkilökohtainen ja vaati täten henkilökohtaisen tunnistautumisen.

Minulta kysyttiin useaan otteeseen, miten näen mahdolliseksi johtaa virastoa mediapaineesta johtuen ja samoin, miten näen voivani jatkaa tehtävässäni kansanedustaja Heli Järvisen tarkastusviraston henkilökunnalta saaman palautteen välisessä. Minulta kysyttiin, aioinko pidättää itseni oma-aloitteisesti pääjohtajan virasta esitutkinnasta johtuen. Pyysin saada asianosaisena hallintolain 36 §:n nojalla Keskusrikospoliisin eduskunnalle toimittamat esitutkintaa tai sen aloittamista koskevat dokumentit. Totesin, että en ole saanut näitä asiakirjoja, enkä voi tästä syystä ottaa kantaa esitutkintaan tai sen mahdolliseen vaikutukseen virkatehtävän hoitamisessa.

Kerroin, että olen huolehtinut tarkastusviraston työn ja sen henkilökunnan tehtävien jatkuvuudesta sekä julkisuudessa esitettyjen asioiden käsittelystä avoimesti henkilöstön kanssa henkilöstöinfoissa ja tiedotteilla viraston intrassa. Keskeistä on ollut myös tukea tarkastusvaliokunnan selvitystyötä ja huolehtia siitä, että se saa käsittelyä varten pyydettyt asiakirjat ja lausunnot sekä selvitykset tarkastusviraston taloudenhoidosta.

Totesin keskustelussa ja pidin hyvänä sitä, että julkisuudessa esiintyneen kirjoittelun johdosta eduskunnan tarkastusvaliokunta tekee tarkastusviraston taloudenhoitoa käsittelevää selvitystä. Sen sijaan se, että yksittäiset tarkastusvaliokunnan jäsenet antavat julkisuuteen lausuntoja selvityksen ollessa kesken ja se, että yksittäinen tarkastusvaliokunnan jäsen ottaa kantaa pääjohtajan asemaan ja eduskunnan tätä kohtaan kokemaan luottamukseen ja keskustelee viraston yhden henkilöstöjärjestön luottamusmiehen kanssa sosiaalisen median alustalla antavat hyvin erikoisen kuvan tarkastusviraston asioiden käsittelystä ja on omiaan hämmentämään myös tarkastusviraston henkilöstön kuvaa asiasta.

Minulta kysyttiin, millaista määräaika pidän riittävänä oman kirjallisen selvityksen antamiselle virasta pidättämistä koskevassa asiassa. Totesin vastauksena, että pääsiäisen aika tulee huomioida ja työpäiviä tulisi olla riittävä määrä selvityksen antamista varten. Minulle syntyi keskustelussa kuva, että seuraava kansliatoimikunnan kokous on huhtikuun puolivälissä, jolloin riittävä määrä työpäiviä selvityksen ja vastineen laatimiseen olisi täyttynyt. Keskustelussa minulle ei kerrottu kuulemisen päivämäärää.

Kansliatoimikunnan epävirallisen kokouksen päätyttyä puhemies Vehviläinen piti noin klo 14.20 alkaen tiedotusvälineille tiedotustilaisuuden. Tilaisuudessa kerrottiin kansliatoimikunnan aloittavan pääjohtajan virasta pidättämisen prosessin ja että pääjohtaja on kutsuttu kansliatoimikunnan kuultavaksi 8.4.2021 ja määräaika vastineen antamiselle on samana päivänä 8.4.2021 kuin kuuleminen. Tilaisuudessa myös kerrottiin vastauksena tiedotusvälineiden kysymyksiin tarkastusviraston pääjohtajan irtisanomisprosessista.

3.3 Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvirasto on antanut useita lausuntoja tarkastusvaliokunnalle ja toimittanut laajoja tietoaaineistoja tarkastusviraston matkustamisesta ja taloudenhoidosta sekä sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen järjestämisestä. Tarkastusvaliokunta on kuullut suullisesti pääjohtajan lisäksi muita tarkastusviraston virkamiehiä.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja Outi Alanko-Kahiluoto kertoi Iltalehden haastattelussa 2.4.2021: <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/6a6f5f1e-888a-4c4b-8cf0-556a6908dd29>

”Mietintöä varten valiokunta on saanut parikymmentä asiantuntijalausuntoa. Ne eivät tule julkisiksi vielä keskiviikkona. Oman lausuntonsa ovat antaneet muun muassa pääjohtaja Yli-Viikari, Eduskunnan akavalaiset ry:n luottamusmies sekä eduskunnan hallintojohtaja.

Keskusrikospoliisi ja VTV ovat pyytäneet omat lausuntonsa salassa pidettäviksi.

– En tiedä syytä miksi, sillä en ole vielä nähnyt kyseisiä lausuntoja”.

Tarkastusviraston lausunnoista vain yksi on määrätty salassa pidettäväksi. Tämä tarkastusviraston osajulkiseksi määräämä salassa pidettävä lausunto on toimitettu tarkastusvaliokunnalle 17.3.2021 ja lausunnossa esitetyillä tiedoilla saat-
taa olla merkitystä arvioitaessa tarkastusviraston ja sen pääjohtajan toimintaa mm. virkamiehen päättämissopimusta ja Finnair Plus -pisteitä koskeissa asioissa.

Tarkastusviraston taloudenhoidon käsittelyä valiokunnassa on julkisuudessa leimannut tarkastusvaliokunnan muuta-
man jäsenen näkemysten ja johtopäätösten esittäminen lehdistössä ja sosiaalisessa mediassa selvitystyön ollessa vielä kesken. Esimerkkinä MTV uutiset 28.3.2021 Pauli Kiuru VTV-pomo Tytti-Yliviikarista: "Eroaa viikon sisällä" - MTVuuti-
set.fi

3.4 Johtopäätökset

Edellä esitetyn perusteella näyttää siltä, että minun virantoimituksesta pidättämisen perusteeksi Iltalehdessä 27.3.2021 esitetyt oikeudelliset arviot ja perustelut ovat muuttuneet välittömästi Iltalehden uutisen julkaisemisen klo 7.57 jälkeen tulleen kansalaispalautteen ja julkisen paineen takia sekä toimittaja Liskin otettua yhteyttä puhemies Vehviläiseen sam-
man aamupäivän aikana. Tiedossani ei ole ja käsitykseni mukaan Keskusrikospoliisi ei ole toimittanut mitään uutta tietoa esitutkinnasta tai siinä tutkittavana olevista teoista eduskunnan saatua 8.3.2021 tiedon esitutkinnasta tai 27.3.2021 jälkeen. Julkisuuteen annetuissa haastatteluissa kerrotaan uusien tietojen vaikuttaneen virantoimituksestani pidättämi-
sen aloittamiseen. Näistä uusista tiedoista, joiden tulisi liittyä esitutkinnassa oleviin tekoihin, minulle ei ole toimitettu mitään tietoja tai asiakirjoja. Näiltä osin minulle ei varattu uusien tietojen tai perusteiden oikeudelliselle arvioinnille mahdollisuutta tulla kuulluksi.

Edellä esitetyn perusteella käsitykseni on, että asian käsittely eduskunnassa muuttui 27.3. kiireelliseksi muiden kuin oikeudellisten tai viranomaisen toiminnan turvaamista koskevien seikkojen johdosta, sillä eduskunta on saanut tiedon esitutkinnan aloittamisesta 8.3.2021 ryhtymättä silloin toimenpiteisiin.

Käsitykseni mukaan virasta pidättämisen menettelyn aloittamisen tosiasialliset syyt ja perusteet ovat julkisuudessa asian pitkään jatkunut käsittely, kansalaispalaute ja median paine. Käsitykseni mukaan merkittävänä syynä menettelyn aloittamiselle on se, että en ole luopunut eduskunnan virkamieslaissa virkamiehelle säädetystä oikeusturvasta ja pidät-
tänyt itseäni epävirallisissa kuulemiskeskusteluissa saamastani painostuksesta huolimatta virantoimituksesta.

4 Kannanotot hallintojohtaja Rauhion esitykseen kansliatoimikunnalle 1.4.2021 virantoimituksesta pidättämisestä

4.1 Esitutkinnassa olevien rikosten törkeys

Hallintojohtaja Rauhion esityksen mukaan arvioitaessa yhden tai useamman rikoksen merkitystä pääjohtaja Yli-Viikarin edellytyksiin hoitaa tehtävänsä ja sen perustella harkittaessa virantoimituksesta pidättämistä on otettava huomioon epäiltyjen rikosten törkeys. Esityksessä epäiltyjen rikosten törkeyttä arvioidaan niiden rangaistusasteikkojen perus-
teella. Tältä pohjalta todetaan, että jokaisen näistä rikosepäilyistä voidaan arvioida koskevan rikoksia, joita voidaan pitää siinä määrin törkeinä, että ne ovat peruste virantoimituksesta pidättämiseen.

Kannanotto ja perustelut

Esitutkinnassa olevat teot ovat Keskusrikospoliisin mukaan:

Olen saanut [REDACTED] eduskunnan oikeusasiamiehestä annetussa lain 10 §:n 1 momentissa säädetyn huomautuksen vastaisen varalle. Eduskunnan oikeusasiamies ei katsonut tässä tutkittavanaan olleen asian selvittämiseksi olevan perustetta poliisitutkinnan tai esitutkintalain (805/2011) mukaisen esitutkinnan määräämiseen tai asian saattamista edes virkamiesoikeudelliseen kurinpitomenettelyyn. Minua ei kuultu asiassa missään vaiheessa rikoksesta epäiltynä. Oikeusasiamiehen ratkaisun perusteella arvioituna teko on ollut vähäinen, kun oikeusasiamies ei ole katsonut tarpeelliseksi saattaa asiaan esitutkintaa tai edes eduskunnan virkamieslaissa säädettyyn kurinpitomenettelyyn. Samalla kannalle on asettunut pääsihteeri Paavola Iltalehden haastattelussa 27.3.2021.

Näin ollen katson, että [REDACTED]

[REDACTED] En ole tehnyt vastaavia sopimuksia sitä ennen enkä sen jälkeen. Katson, että [REDACTED] tekoajankohta 24.5.2016 on otettava huomioon harkittaessa virantoimituksesta pidättämistäni siten, että sitä koskevan esitutkinnan ei voida katsoa heikentävän edellytyksiä hoitaa tehtävääni viraston pääjohtajana.

[REDACTED] esitutkinnassa on kyseessä rikosprosessin matalin syytä epäillä -kynnys. Kansliatoimikunnalle annetussa esityksessä ei ole lainkaan arvioitu rikosepäilyjen todennäköisyyttä, vaikka tällaisen arvioinnin voidaan katsoa olevan viranomaisen velvollisuutena. Virkamiesoikeudellisessa ja oikeuskirjallisuudessa rikosepäilyn katsotaan edellyttävän todennäköisiä syitä, millä tarkoitettaneen, on syytä epäillä -kynnystä suurempaa todennäköisyyttä.

Katson, että harkittaessa virantoimituksesta pidättämistäni tulee arvioida rikosepäilyjen todennäköisyys. Katson todennäköisyyden olevan [REDACTED] hyvin alhainen ottaen huomioon eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisun ja että kyseessä oli eduskunnan virkamieslain soveltamisessa tapahtunut virhe.

4.2 Esitutkinnassa olevin rikosten laatu ja virkamiehen tehtävien laatu ja hänen asemansa

Hallintojohtaja Rauhion esityksen mukaan lisäksi on harkinnassa virantoimituksesta pidättämisen perusteista otettava huomioon epäillyn rikoksen laatu. Mikäli rikoksesta epäilty virkamies työssään käsittelee asioita, joihin epäillyt rikokset kohdistuvat suoraan tai ainakin välillisesti, on rikoksen laatu olennainen peruste virantoimituksesta pidättämiseen (KHO 12.6.2003 T 1460). Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 1 § 2 momentin mukaan viraston tehtävä on tarkastaa valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Epäiltäessä sen pääjohtajaa edellä luetelluista rikoksista, voidaan perustellusti sanoa, että rikosten laatu voidaan harkita raskauttavaksi.

Esityksen mukaan epäiltyjen rikosten laadun ohella virkamiehen tehtävien laatu ja hänen asemansa vaikuttavat arviointiin. Kun eduskunnan virkamieslain 19 § 2 momentin mukaan on virkamiehen käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla, on perusteltua todeta korkeassa asemassa olevan virkamiehen virantoimituksesta pidättämisen kynnyksen olevan matala. Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtaja on eduskunnan korkeimpia virkamiehiä, jonka asema edellyttää erityisen moitteetonta käytöstä sekä virkamiesoikeudellisesti että rikosoikeudellisesti.

Kannanotto ja perustelut

Esityksessä on perusteltu rikoksen laadun huomioon ottamista Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä vuodelta 2003. Tässä tapauksessa kyseessä oli verorikkomus, josta epäilty syyttäjäsaston toimistos sihteeri katsottiin voitavan pidättää virantoimituksesta, koska hänen virkatehtäviinsä kuului avustaa syyttäjää verorikoksia koskeissa asioissa. Pääjohtajan tehtävistä ja ratkaisuvallasta on säädetty valtiontalouden tarkastusvirastosta annetussa laissa ja viraston

työjärjestyksessä. Näiden säännösten mukaan tehtävänäni on johtaa tarkastusviraston toimintaa ja vastata tarkastusviraston ja sen tarkastus- ja valvontatoiminnan strategisesta johtamisesta. Tarkastus- ja valvontatoimintaa sekä eduskuntaraportointia varten tarkastusvirastossa on neljä vaikuttavuustiimiä johtajineen. Työjärjestyksen mukaan vaikuttavuustiimit vastaavat mm:

1. viraston strategiassa vahvistettujen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien asiakas- ja sidosryhmäsuhteiden luomisesta ja ylläpitämisestä
2. tarkastus- ja valvontatoiminnan kohdentamisesta, suunnittelusta ja toimeenpanosta sekä raportoinnista ja asiakaskokemuksesta
3. kokonaisnäkömyksen ja tilannekuvan muodostamisesta vastuullaan olevan vaikuttavuusalueen tavoitteista, suunnitelmista sekä talouden ja hallinnon tilasta tarkastus- ja valvontatoimintaa varten

Tarkastusviraston tarkastus- ja valvontatoiminnasta vastaavat minun johdollani neljä vaikuttavuusjohtajaa, joiden ratkaisuvallasta kuuluu päättää tarkastuksista ja valvonnasta annettavista tarkastuskertomuksista. Tarkastusviraston hallinnosta ja resursseista vastaa siihen nimetty johtaja. Katson, että työjärjestyksessä heidän vastuulleen säädetty tehtävät ja ratkaisuvallasta tulee ottaa huomioon arvioitaessa edellytyksiäni hoitaa tehtävääni pääjohtajana. Katson, että esitutkinnassa olevat asiat eivät ole laadultaan sellaisia, että niitä koskeva esitutkinta heikentäisi mahdollisuuksiani vastata tarkastusviraston johtamisesta.

Pääjohtajan virka-aseman osalta katson, että perustuslaissa on säädetty tarkastusviraston riippumattomuudesta, jonka olennaisena osana kuuluu pääjohtajan riippumattomuus. Sen takeeksi eduskunnan virkamieslaissa on säädetty toisin kuin eduskunnan muiden korkeiden virkamiesten osalta irtisanomisen perusteeksi painavat syyt aivan muillakin tarkastusviraston virkamiehillä. Katson, että esityksen perusteluissa tarkastusviraston ja sen pääjohtajan riippumattomuus sekä pääjohtajaan irtisanomista koskevat säännökset on sivuutettu, vaikka ne tulee ottaa huomioon myös harkittaessa virantoimituksesta pidättämistäni.

4.3 Hallintojohtaja Rauhion esitys kansliatoimikunnalle; harkinnassa noudatettavat hallintolain 6 §:n mukaiset hallinnon oikeusperiaatteet

Tarkoitussidonnaisuus

Hallintojohtaja Rauhion esityksen mukaan päätettäessä virantoimituksesta pidättämisestä on harkinnassa noudatettava hallintolain 6 §:n mukaisia hallinnon oikeusperiaatteita. Esityksessä todetaan, että lain mukaan päätöksenteon on perustuttava hyväksyttäviin tarkoituksiin. Lisäksi todetaan, että vaikka pääjohtaja Yli-Viikarin tapauksen herättämä julkinen keskustelu voi olla välillisesti vaikuttamassa hänen toimintaedellytyksiinsä, virantoimituksesta pidättämisen perusteena ovat epäillyt rikokset, eikä häneen julkisuudessa mahdollisesti kohdistettu, muista syistä johtuva paheksunta.

Suhteellisuusperiaate

Hallintojohtaja Rauhion esityksen mukaan laki edellyttää päätöksenteon olevan suhteessa tavoiteltuun päämäärään. Päätös pääjohtaja Yli-Viikarin virantoimituksesta pidättämisestä olisi tarkoitettu kestäväksi meneillään olevan poliisin esitutkinnan ajan. Mikäli keskusrikospoliisi päättäisi lopettaa esitutkinnan esitutkintalaissa olevin perustein eikä asiassa nostettaisi syytettä, ottaisi kansliatoimikunta virantoimituksesta pidättämisen viipymättä uudelleen käsittelyyn eduskunnan virkamieslain 43 § 4 momentin mukaisesti. Siinäkin tapauksessa, että esitutkinta johtaisi syytteen nostamiseen, jatkaisi kansliatoimikunta virantoimituksesta pidättämisen perusteiden seuraamista.

Yhdenvertaisuusperiaate

Hallintojohtaja Rauhion esityksen mukaan kansliatoimikunnan tulee ottaa huomioon myös yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti se, että valtiontalouden tarkastusvirasto on omalla 30.3.2021 tekemällään päätöksellä pidättänyt

~~viraston virkamielen virantoimituksesta päätöksellään käynnistänyt virantoimituksesta pidättämisen viraston virkamiestä kohtaan liittyen samaan epäiltyjen rikosten kokonaisuuteen.~~

Selvittämisperiaate ja asianosaisen kuuleminen sekä tietojen antaminen

Hallintojohtaja Rauhion esityksen mukaan hyvään hallintoon kuuluu myös hallintolain 34 § 1 momentin mukaisesti asianosaisen kuuleminen ja 36 §:n mukaisesti kuulemisesta ilmoittaminen. Kansliatoimikunta on kuullut pääjohtaja Yli-Viikaria alustavasti 30.3., jolloin hän on saanut tietoonsa virantoimituksesta pidättämiseen liittyviä olennaisia seikkoja. Hänelle on toimitettu mahdollisen virantoimituksesta pidättämisen perusteet sisältävä kutsu kuulemistilaisuuteen niin ikään 30.3.

4.4 Pääjohtaja Yli-Viikarin kannanotot ja perustelut hallinjohtaja Rauhion esitykseen

Virantoimituksesta pidättäminen on hallintomenettelyä, jossa on tärkeää huomioida hallintolain säännökset ja hallinnon oikeusperiaatteet. Menettelylliset vaatimukset korostuvat, kun kyse on virantoimituksesta pidättämisestä harkinnanvaraisella perusteella, kuten tässä tapauksessani. Kansliatoimikunnan harkintavaltaa rajoittavat hallintolaissa säädetyt hallinnon oikeusperiaatteet. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen 17.1.2020 (KHO 2020:2) mukaan toimenpiteeseen ryhtymisessä on kysymys kokonaisarviointista, jossa on otettava huomioon niin työnantajan velvollisuus turvata virkatehtävien häiriötön hoitaminen kuin myös viranhaltijan oikeusturva.

Tarkoitussidonnaisuus, kannanotto ja perustelut

Tarkoitussidonnaisuuden vaatimuksella tarkoitetaan hallinnollisella toimella toteutettavan tavoitteen asianmukaisuutta ja laillisuutta. Tarkoitussidonnaisuuden periaate ilmenee hallintolain (434/2003) 6 §:n ensimmäisen virkkeen päätösosasta. Hallituksen esityksen (72/2002) mukaisesti se tarkoittaa yleistä velvoitetta toimivallan käyttämisestä vain siihen tarkoitukseen, johon se on lain mukaan määritelty tai tarkoitettu käytettäväksi. Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen sisällöllinen ajatus on se, että harkintavaltaa käyttävällä viranomaisella ei ole lupaa ryhtyä edistämään muita tarkoituksia kuin niitä, jotka sisältyvät viranomaisen tehtäväpiiriin, toimivaltuuksiin ja tapaukseen sovellettavan säännöksen tavoitteisiin. Muut tavoitteet ovat vieraita ja siten kiellettyjä. Vieraiden tarkoituksien toteuttaminen merkitsee harkintavallan väärinkäyttöä.

Tarkoitussidonnaisuuden periaate sisältää yleisen velvollisuuden lain mukaisen harkintavallan käyttämiseen vain siihen tarkoitukseen, mihin se on määritelty tai tarkoitettu käytettäväksi. Periaate sisältää julkisen vallan käytön tai viranomaisaseman käyttämisen väärin eli hallinnolle vieraaseen tarkoitukseen nimenomaisen kiellon. Alkujaan tarkoitussidonnaisuuden periaate on johdettu perustuslaista, jonka mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja kaikessa virkatoiminnassa on tarkoin noudatettava lakia.

Katson, että minun virantoimituksesta pidättämisen perusteeksi Iltalehdessä 27.3.2021 esitetyt oikeudelliset arviot ja perustelut ovat muuttuneet välittömästi Iltalehden uutisen julkaisemisen klo 7.57 jälkeen tulleen kansalaispalautteen, toimittaja Liskin puhelun puhemies Vehviläiselle ja julkisen paineen takia vielä saman aamupäivän aikana. Tiedossani ei ole ja käsitykseni mukaan Keskusrikospoliisi ei ole toimittanut mitään uutta tietoa esitutkinnasta tai siinä tutkittavana olevista teoista 27.3.2021 jälkeen.

Katson, että minua on painostettu epävirallisissa kuulemisissa pidättämään itseni virantoimituksesta, jolloin samalla menettäisin mahdollisuudet asian oikeudelliselle käsittelylle.

Käsitykseni mukaan virantoimituksesta pidättämistä koskeva prosessin aloittamisen tosiasialliset syyt ja perusteet ovat julkisuudessa asian pitkään jatkunut käsittely, kansalaispalaute ja median paine. Nämä syyt ovat syrjäyttäneet virantoimituksesta pidättämiselle eduskunnan virkamieslaissa ja hallintolaissa säädetyt edellytykset ja vaatimukset. Hallintolaki edellyttää viranomaisen käyttävän julkista valtaa vain laillisiin ja hyväksyttäviin tarkoituksiin.

Suhteellisuusperiaate, kannanotto ja perustelut

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä virantoimituksesta pidättämistä koskevassa asiassa 17.1.2020 (KHO 2020:2) todetaan seuraavasti. ”Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden”.

”Hallintolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp, s. 55) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan suhteellisuusperiaatteen keskeisenä sisältönä on, että viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Toisin sanoen viranomaisen toimen on oltava asianmukainen, tarpeellinen ja oikein mitoitettu sen tavoitteen kannalta, johon kysymyksessä olevalla toimella pyritään. Käytännössä suhteellisuusperiaate edellyttää, että viranomainen mitoittaa toimintansa alimmalle sellaiselle tasolle, jolla saadaan aikaan tarvittava vaikutus. Hallituksen esityksessä on mainittu esimerkkinä periaatteen soveltamisesta se, että virasta vapauttamisen perusteella on suhteellisuusperiaatteen edellyttämällä tavalla oltava kohtuullisessa suhteessa siihen seuraamukseen, mitä toimenpide virkamiehelle henkilökohtaisesti merkitsee”.

Esityksestä voi johtaa sellaisen käsityksen, että virasta pidättämisen tarkoituksena on pidättää virantoimituksesta henkilö, joka ei voisi uskottavasti johtaa valtion taloudenpidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta valvovaa virastoa sinä aikana, kun häntä epäiltäisiin edellä kuvatuista rikoksista. Käsitykseni mukaan virantoimituksesta pidättämiseni perustellaan tässä kohdin toimenpiteellä eikä tavoitteella. Olen pyrkinyt ennen esitutinnan alkamista ja sen jälkeen, kuten olen kansliatoimikunnan epävirallisessa kokouksessa kertonut, huolehtimaan tarkastusviraston työn ja sen henkilökunnan tehtävien jatkuvuudesta sekä julkisuudessa esitettyjen asioiden käsittelystä avoimesti henkilöstön kanssa henkilö- ja tiedotteilla viraston intrassa. Keskeistä on ollut myös tukea tarkastusvaliokunnan selvitystyötä ja huolehtia siitä, että se saa käsittelyä varten pyydetyt asiakirjat ja lausunnot sekä selvitykset tarkastusviraston taloudenhoidosta. Katson, että virantoimituksesta pidättäminen ei ole oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden.

Edellä olevan lisäksi kiinnitän kansliatoimikunnan huomiota myös siihen, että suhteellisuusperiaatteella ja noudattamisella on tärkeä merkitys erityisesti sellaisissa tapauksissa, joissa työnantaja joutuu harkitsemaan virkamiehen kannalta epäedullisia oikeudellisia tai taloudellisia seuraamuksia.

Yhdenvertaisuusperiaate, kannanotto ja perustelut

Esityksen mukaan kansliatoimikunnan tulee ottaa huomioon myös yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti se, että valtiontalouden tarkastusvirasto on omalla 30.3.2021 tekemällään päätöksellä pidättänyt viraston virkamiehen virantoimituksesta samaan epäiltyjen rikosten kokonaisuuteen. Sitten esitystä on pyynnöstäni korjattu siinä kokonaan onnistumatta. Muistiossa kerrotaan yhä virheellisesti, että *”Kansliatoimikunnan tulee ottaa huomioon myös yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti se, että valtiontalouden tarkastusvirasto on omalla 30.3.2021 tekemällään päätöksellä käynnistänyt virantoimituksesta pidättämisen viraston virkamiestä kohtaan liittyen samaan epäiltyjen rikosten kokonaisuuteen”*. Johtaja Tuula Sandholmilta saamani tiedon mukaan tämä kuuleminen on käynnistetty 22.3.2023. Virkamieheltä saamani tiedon mukaan tutkinta koskee virkasuhteen päättämissopimustasoa ja sen ei voi sanoa siten liittyvän ”samaa epäiltyjen rikosten kokonaisuuteen”.

Katson, että esityksessä esitetyt tarkastusvirastosta toimitetut virheelliset seikat ja yhdenvertaisuutta kanssani täysin eri asemassa ja tehtävässä toimivan virkamiehen osalta koskevat perustelut puolsivat päätösesitystä virantoimituksesta pidättämiseni ja perustelun käyttäminen on ollut tarkoitushakuinen. Tämän lisäksi virheellisillä perusteilla tehdyllä päätöksellä olisi voinut olla vaikutuksia myös tarkastusviraston toisen virkamiehen asemaan hänen virantoimituksesta pidättämistä harkittaessa.

En myöskään voi hyväksyä ja pitää hyvän hallinnon mukaisena tässä asiassa saamaani vastausta, jonka mukaan *”Huomautan, että tieto – näin korjattuna – ei ole keskeinen, ratkaiseva osa virantoimituksesta pidättämisen perustelua”*.

Selvittämisperiaate ja asianosaisen kuuleminen sekä tietojen antaminen, kannanotto ja perustelut

Olen saanut kutsun 8.4.2021 pidettävään kuulemistilaisuuteen 30.3.2021 klo 20.15. Kutsun mukaan kirjallinen vastine tulee toimittaa 7.4.2021 klo 12.00 mennessä. Kuulemista varten minulle on toimitettu päätösesitys ja perustelut 1.4.2021 sekä osin korjattuna ja yhä virheellisenä myöhemmin 1.4.2021. Katson, että minulle ei ole varattu kohtuullista aikaa valmistautua kirjallisen vastineen antamiseen ja siten tässä menettelyssä ei minulle ei varattu eduskunnan virkamieslaissa ja hallintolain 33 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla mahdollisuutta tulla kuulluksi. Käytännössä kirjallisen vastineen antamiselle minulle erittäin merkittävässä asiassa on annettu 3 arkipäivää ja käytännössä tällä eväty mahdollisuuteni ulkopuolisen oikeudellisen avun saamiselle. Asian kiireelliseen käsittelyyn on käsittääkseni vaikuttanut muut kuin oikeudelliset tai viranomaisen toiminnan turvaamista koskevat seikat, sillä eduskunta on käsitykseni mukaan saanut tiedon esitutkinnan aloittamisesta 8.3.2021 ryhtymättä silloin toimenpiteisiin.

Olen pyytänyt suullisesti kansliatoimikunnan epävirallisessa kokouksessa 30.3.2021, että minulle asianosaisena toimitetaan hallintolain 36 §:n nojalla kansliatoimikunnalle annettavan selvityksen antamista varten Keskusrikospoliisilta eduskunnalle toimitetut esitutkintani tai aloittamista koskevat dokumentit. Nämä pyytämäni dokumentit eivät olleet liitteinä minulle 30.3.2021 lähetetyssä kutsussa. Olen pyytänyt 31.3.2021 hallintojohtaja Rauhiota toimittamaan minulle asianosaisena hallintolain 36 §:n nojalla kansliatoimikunnalle annettavan selvityksen antamista varten Keskusrikospoliisilta eduskunnalle toimitetut esitutkintani tai aloittamista koskevat dokumentit jäljennösinä. Minulle ei ole toimitettu pyytämiäni asiakirjoja hallintolain 36 §:n mukaisesti.

Olen pyytänyt 3.4.2021 hallintojohtaja Rauhiota toimittamaan minulle asianosaisena hallintolain 36 §:n nojalla kansliatoimikunnalle annettavan selvityksen antamista varten, miten kansliatoimikunnalle annetussa päätösesityksessä esitetyt virheelliset ja sittemmin osin korjatut tiedot ovat päätyneet muistioon sekä dokumentit, joiden perusteella muistio on näiltä kohdin laadittu. Hallintojohtaja Rauhion mukaan hän on saanut tiedot tarkastusvirastosta johtaja Tuula Sandholmilta keskustelussa. Kansliatoimikunnalle annetussa esityksessä esitetyt virheelliset seikat ja yhdenvertaisuutta täysin eri asemassa ja tehtävässä toimivan virkamiehen osalta koskevat perustelut puolsivat päätösesitystä virantoimituksesta pidättämiselle ja perustelu on käsitykseni mukaan ollut tarkoitushakuinen. Tämän lisäksi virheellisillä perusteilla tehdyllä päätöksellä olisi voinut olla vaikutuksia myös tarkastusviraston toisen virkamiehen asemaan hänen virantoimituksesta pidättämistä harkittaessa. Katson, että viranomainen ei ole muistion laatimisessa ja sen korjaamisessa toiminut hallintolain 31 §:n mukaisesti ja huolehtinut asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset, eikä niiden dokumentoinnista. Lisäksi katson, että asiassa saamani vastaus ei ole hyvän hallinnon mukainen.

5 Asiakirjan julkisuus

Pyydän eduskuntaa määräämään tässä vastineessa hakasuluissa ja punaiselle fontilla esittämäni tiedot salassa pidettäväksi julkisuuslain 24 §:n 1 momentin kohdan 3 nojalla.

6 Johtopäätökset

Johdanto

Olen tässä vastineessa käsitellyt edellä luvuissa 1 – 3 esitutkintaa koskevia asioita, pääjohtajan tehtävää ja tarkastusviraston riippumattomuutta, julkaistuja haastatteluja ja puhemiehen tiedotustilaisuutta, epävirallisia kuulemistilaisuuksia ja tarkastusvaliokunnan toimintaa. Luvussa 4 olen käsitellyt ja esittänyt näkemykseni eduskunnan kansliatoimikunnalle annettuun päätösesitykseen virantoimituksesta pidättämisestäni ja esityksen perusteluista. Luvussa 5 olen käsitellyt salassa pitoa. Tässä luvussa 6 esitän näkemykseni ja johtopäätökset yhteenvedona.

Eduskunnan virkamieslaki ja PNE 1/2003

Eduskunnan virkamieslain 43 §:n mukaan virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta rikossyytteen ja sen edellyttämien tutkimusten ajaksi, jos näillä voi olla vaikutusta virkamiehen edellytyksiin hoitaa tehtäväänsä. Eduskunnan virkamieslain yksityiskohtaisten perustelujen (PNE 1/2003) mukaan ”Työnantajan harkintavallassa on, pidättääkö se virkamiehen virantoimituksesta. Virantoimituksesta pidättäminen on mahdollista 1 momentin 1 kohdan nojalla rikossyytteen ja sen edellyttämien tutkimusten ajaksi, jos näillä voi olla vaikutusta virkamiehen edellytyksiin hoitaa tehtäväänsä”.

Johtopäätökset

Katson, että esitutkinta ja siinä olevat rikosepäilyt eivät heikennä tai vaikuta edellytyksiini toimia tarkastusviraston pääjohtajan tehtävässä. Näin ollen virantoimituksesta pidättämiselle ei käsitykseni mukaan ole eduskunnan virkamieslain 43 §:ssä säädettyjä perusteita ja sitä koskeva päätös olisi edellä kohdassa 4.1 esitetyillä perusteilla hallintolaissa säädettyjen oikeusperiaatteiden ja kuulemista koskevien säännösten vastainen.

Virantoimituksesta pidättämisen menettelyn aloittamista 30.3.2021 on julkisuuteen annetuissa haastatteluissa perusteltu uusilla tiedoilla. Eduskunta on käsitykseni mukaan saanut 8.3.2021 tiedon esitutkinnan aloittamisesta ja käsitykseni mukaan esitutkintaa tai siinä olevia rikosepäilyjä koskevissa asioissa ei ole tullut sen jälkeen uusia tietoja.

Katson, että viranomaisen harkintavaltaa rajoittavan tarkoitussidonnaisuusperiaatteen vastaisesti eduskunnan kansliatoimikunta on käynnistänyt virantoimituksestani pidättämistäni koskevan menettelyn tosiasiallisesti muussa tarkoituksessa ja perusteilla kuin eduskunnan virkamieslain 43 §:ssä on säädetty.

Katson, että kansliatoimikunnalle annettu esitys ja virasta pidättämistä koskevan menettelyn aloittaminen perustuvat tosiasiallisesti kuten tässä vastineessa referoiduista haastatteluista ja tiedotustilaisuudesta käy ilmi muihin seikkoihin kuin esitutkinta tai siinä tutkittavana olevat epäilyt teot. Käsitykseni mukaan tosiasialliset syyt ja perusteet ovat julkisuudessa asian pitkään jatkunut käsittely, kansalaispalautte ja median paine. Käsitykseni mukaan merkittävänä syynä menettelyn aloittamiselle on ollut se, että en ole luopunut eduskunnan virkamieslaissa virkamiehelle säädetystä oikeusturvasta ja pidättänyt itseäni epävirallisissa kuulemiskeskusteluissa saamastani painostuksesta huolimatta virantoimituksesta. Olen epävirallisissa kuulemistilaisuuksissa kiinnittänyt huomiota tarkastusviraston riippumattomuuteen. Katson, että nämä lakiin perustumattomat seikat ovat syrjäyttäneet virantoimituksesta pidättämistäni koskevan prosessin aloittamisessa eduskunnan virkamieslaissa ja hallintolaissa säädetty edellytykset ja vaatimukset.

Pääjohtaja

Tytti Yli-Viikari

Liitteet: 3 kpl

Liite 1: Kannanottoni hallintojohtaja Rauhion muistion ja päätösesityksen kansliatoimikunnalle 1.4.2021 sisältämiin virheellisiin seikkoihin ja vastauksiin kutsun täydentämistä koskeviin pyyntöihini

Liite 2: Hallintojohtaja Rauhion muistio ja päätösesitys kansliatoimikunnalle 1.4.2021

Liite 3: Asian käsittely julkisuudessa 27.3.-30.3.2021: otteita

Liite 1: Kannanottoni hallintojohtaja Rauhion muistion ja päätösesityksen kansliatoimikunnalle 1.4.2021 sisältämiin virheellisiin seikkoihin ja vastauksiin kutsun täydentämistä koskeviin pyyntöihini

Kuulemista ja asianratkaisemista sekä päätösesityksen sisältävä hallintojohtaja Rauhion muistio 1.4.2021 asianosaiselle ja eduskunnan kansliatoimikunnan jäsenille sisälsi asian ratkaisemiseen vaikuttavia virheitä ja siinä esitetyt virheelliset seikat ja perustelut puolsivat päätösesitystä virantoimituksesta pidättämiselleni.

Muistiossa perusteltiin päätösehdotusta seuraavasti: *"Kansliatoimikunnan tulee ottaa huomioon myös yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti se, että valtionalouden tarkastusvirasto on omalla 30.3.2021 tekemällään päätöksellä pidättänyt viraston virkamiehen virantoimituksesta päätöksellään liittyen samaan epäiltyjen rikosten kokonaisuuteen".*

Johtaja Tuula Sandholmilta 1.4.2021 saamani tiedon mukaan tarkastusvirastossa ei ole tehty ko. päätöstä.

Muistiossa olevia virheitä korjattiin sittemmin pyynnöstäni siinä täysin onnistumatta. Muistiossa kerrotaan yhä virheellisesti, että *"Kansliatoimikunnan tulee ottaa huomioon myös yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti se, että valtionalouden tarkastusvirasto on omalla 30.3.2021 tekemällään päätöksellä käynnistänyt virantoimituksesta pidättämisen viraston virkamiestä kohtaan liittyen samaan epäiltyjen rikosten kokonaisuuteen".* Johtaja Tuula Sandholmilta saamani tiedon mukaan tämä kuuleminen on käynnistetty 22.3.2023. Virkamieheltä saamani tiedon mukaan tutkinta koskee virkasuhteen päättämissopimusasiaa ja sen ei voi sanoa siten liittyvän "samaa epäiltyjen rikosten kokonaisuuteen".

Olen pyytänyt 3.4.2021 hallintojohtaja Rauhiota toimittamaan minulle asianosaisena hallintolain 36 §:n nojalla kansliatoimikunnalle annettavan selvityksen antamista varten, miten muistiossa esitetyt virheelliset ja sittemmin osin korjatut tiedot ovat päätyneet muistioon sekä dokumentit, joiden perusteella muistio on näiltä kohdin laadittu. Olen saanut tietopyynnön toistettuani 3.4.2021 hallintojohtaja Rauhiolta 4.4.2021 seuraavan vastauksen:

Hallintojohtaja Rauhion vastaus 4.4.2021

"Rauhio Pertti <pertti.rauhio@eduskunta.fi> kirjoitti 4.4.2021 kello 14.01:

Tervehdys!

Keskusrikospoliisin tiedot ovat tulleet pääsihteerin Paavolalle, jolle toimitan tämän pyynnön.

Muistioon tullut virhe koskien viraltapanoasian vireille tuloa perustui omaan väärintulkintaani, jonka tein keskusteltuani hallintojohtaja Sandholmin kanssa. Toistan tässä korjatun tiedon: päätöstä erään tarkastusviraston virkamiehen virantoimituksesta pidättämisestä ei siis ole tehty. Asia on vasta valmisteluvaiheessa. Huomautan, että tieto – näin korjattuna – ei ole keskeinen, ratkaiseva osa virantoimituksesta pidättämisen perustelua.

Pertti Rauhio"

Kannanotto

Johtopäätöksenä edellä olevasta totean, että muistiossa esitetyt virheelliset seikat ja yhdenvertaisuutta täysin eri asemassa ja tehtävässä toimivan virkamiehen osalta koskevat perustelut puolsivat päätösesitystä virantoimituksesta pidättämiselleni ja perustelu on ollut tarkoitushakuinen. Tämän lisäksi virheellisillä perusteilla tehdyllä päätöksellä olisi voinut olla vaikutuksia myös tarkastusviraston toisen virkamiehen asemaan hänen virantoimituksesta pidättämistä harkittaessa. Katson, että viranomaisen ei ole muistion laatimisessa ja sen korjaamisessa toiminut hallintolain 31 §:n mukaisesti ja huolehtinut asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot

sekä selvitykset, eikä niiden dokumentoinnista. Lisäksi katson, että asiassa saamani vastaus ei ole hyvän hallinnon mukainen.

Pyyntö kutsun täydentämisestä 30.3. ja 31.3.2021

Olen pyytänyt suullisesti kansliatoimikunnan epävirallisessa kokouksessa 30.3.2021, että minulle asianosaisena toimitetaan hallintolain 36 §:n nojalla kansliatoimikunnalle annettavan selvityksen antamista varten Keskusrikospoliisilta eduskunnalle toimitetut esitutkintaani tai aloittamista koskevat dokumentit. Nämä pyytämäni dokumentit eivät olleet liitteinä minulle 30.3.2021 lähetetyssä kutsussa. Olen pyytänyt 31.3.2021 hallintojohtaja Rauhiota toimittamaan minulle asianosaisena hallintolain 36 §:n nojalla kansliatoimikunnalle annettavan selvityksen antamista varten Keskusrikospoliisilta eduskunnalle toimitetut esitutkintaani tai aloittamista koskevat dokumentit jäljennöksinä.

Kutsun täydentämistä koskevaan pyyntööni sain 4.4.2021 pääsihteerin Maija-Leena Paavolta seuraavan vastauksen:

Pääsihteerin Paavolan vastaukset 4.4.2021

Lähettilä: Paavola Maija-Leena <Maija-Leena.Paavola@eduskunta.fi>
Päivämäärä: 4.4.2021 15.38

Hei,

Olen saanut Keskusrikospoliisilta salattuna sähköpostina esitutkintalain 3 luvun 6 §:n mukaisen ilmoituksen esitutkinnan aloittamisesta. Salatun sähköpostin vastaanottajana en ole voinut lähettää viestiä edelleen, kopioida, tulostaa tai ladata sitä.

Todettakoon, että Keskusrikospoliisilta vastaanottamani ilmoitus ei ole sisältänyt esitutkinnan aloittamista koskevia tai muitakaan dokumentteja vaan ainoastaan esitutkinnan kohteena olevien tekojen rikosnimikkeet.

Ystävällisesti
Maija-Leena Paavola"

Pyysin tämän vastauksen jälkeen tietoa siitä, milloin hän on saanut Keskusrikospoliisin sähköpostiviestin. Sain seuraavan vastauksen:

Lähettilä: Paavola Maija-Leena <Maija-Leena.Paavola@eduskunta.fi>
Päivämäärä: 4.4.2021 16.33

Hei,

En valitettavasti muista tarkkaa päivämäärää. Suunnilleen maaliskuun puolivälissä.

Yt. Maija-Leena"

Kannanotto

Johtopäätöksenä edellä olevasta totean, että en ole saanut asianosaisena hallintolain 36 §:n nojalla pyytämiäni Keskusrikospoliisin eduskunnalle toimittamia esitutkintaani tai sen aloittamista koskevia asiakirjoja. Myöskään asiakirjojen saapumista eduskunnalle koskeva minulle annettu tieto on epätarkka ja siten puutteellinen. Saamieni vastausten perusteella näyttää siltä, että asian käsittelyyn kuuluvia asiakirjoja ei ole eduskunnassa tallennettu tai muutoin dokumentoitu säilytettäväksi. Käsitykseni mukaan Keskusrikospoliisilta tulevat salatut sähköpostiviestit ovat luettavissa 30 vuorokauden ajan.

Liite 2: Hallintojohtaja Rauhion muistio ja päätösesitys kansliatoimikunnalle 1.4.2021

Hallintojohtaja Rauhion muistio ja päätösesitys kansliatoimikunnalle 1.4.2021

Eduskunnan virkamieslain 43 § 2 momentin 1-kohdan perusteella virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta rikossyytteen ja sen edellyttämien tutkimusten ajaksi, jos näillä voi olla vaikutusta virkamiehen edellytyksiin hoitaa tehtäväänsä.

Epäillyn rikoksen merkitys päätöksenteolle

Arvioitaessa yhden tai useamman rikoksen merkitystä pääjohtaja Yli-Viikarin edellytyksiin hoitaa tehtäväänsä ja sen perustella harkittaessa virantoimituksesta pidättämistä on otettava huomioon epäiltyjen rikosten törkeys. Vähäiseksi katsottava rikos, jonka syytteen edellytyksiä tutkitaan, ei voi olla perusteena virantoimituksesta pidättämiselle. Mikäli epäilystä rikoksesta rangaistus olisi enimmillään sakkoa, olisi sitä vaikea käyttää virasta pidättämisen perusteena.

Pääjohtaja Yli-Viikaria epäillään Keskusrikospoliisin antaman tiedon perusteella seuraavista rikoksista:

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

Jokainen yllä sanotuista rikosepäilyistä voidaan arvioida koskevan rikoksia, joita voidaan pitää siinä määrin törkeinä, että ne ovat peruste virantoimituksesta pidättämiseen.

Edellä sanotun lisäksi on harkinnassa virantoimituksesta pidättämisen perusteista otettava huomioon epäillyn rikoksen laatu. Mikäli rikoksesta epäilty virkamies työssään käsittelee asioita, joihin epäillyt rikokset kohdistuvat suoraan tai ainakin välillisesti, on rikoksen laatu olennainen peruste virantoimituksesta pidättämiseen (KHO 12.6.2003 T 1460). Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 1 § 2 momentin mukaan viraston tehtävä on tarkastaa valtion taloudenhoidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Epäiltäessä sen pääjohtajaa edellä luetelluista rikoksista, voidaan perustellusti sanoa, että rikosten laatu voidaan harkita raskauttavaksi.

Epäiltyjen rikosten laadun ohella virkamiehen tehtävien laatu ja hänen asemansa vaikuttavat arviointiin. Kun eduskunnan virkamieslain 19 § 2 momentin mukaan on virkamiehen käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla, on perusteltua todeta korkeassa asemassa olevan virkamiehen virantoimituksesta pidättämisen kynnyksen olevan matala. Valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtaja on eduskunnan korkeimpia virkamiehiä, jonka asema edellyttää erityisen moitteetonta käytöstä sekä virkamiesoikeudellisesti että rikosoikeudellisesti.

Kokonaisarvio oikeusperiaatteet huomioiden

Päätettäessä virantoimituksesta pidättämisestä on harkinnassa noudatettava hallintolain 6 §:n mukaisia hallinnon oikeusperiaatteita.

Lain mukaan päätöksenteon on perustuttava hyväksyttäviin tarkoituksiin. Pääjohtaja Yli-Viikarin kohdalla tarkoituksena on pidättää virantoimituksesta henkilö, joka ei voisi uskottavasti johtaa valtion taloudenpidon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta valvovaa virastoa sinä aikana, kun häntä epäiltäisiin edellä kuvatuista rikoksista. Vaikka pääjohtaja Yli-Viikarin tapauksen herättämä julkinen keskustelu voi olla välillisesti vaikuttamassa hänen toimintaedellytyksiinsä, virantoimituksesta pidättämisen perusteena ovat epäillyt rikokset, eikä häneen julkisuudessa mahdollisesti kohdistettu, muista syistä johtuva paheksunta.

Laki edellyttää päätöksenteon olevan suhteessa tavoiteltuun päämäärään. Päätös pääjohtaja Yli-Viikarin virantoimituksesta pidättämisestä olisi tarkoitettu kestävään meneillään olevan poliisin esitutkinnan ajan. Mikäli keskusrikospoliisi päättäisi lopettaa esitutkinnan esitutkintalaissa olevin perustein eikä asiassa nostettaisi syytettä, ottaisi kansliatoimikunta virantoimituksesta pidättämisen viipymättä uudelleen käsittelyyn eduskunnan virkamieslain 43 § 4 momentin mukaisesti. Siinäkin tapauksessa, että esitutkinta johtaisi syytteen nostamiseen, jatkaisi kansliatoimikunta virantoimituksesta pidättämisen perusteiden seuraamista.

Kansliatoimikunnan tulee ottaa huomioon myös yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti se, että valtiontalouden tarkastusvirasto on omalla 30.3.2021 tekemällään päätöksellä pidättänyt viraston virkamiehen virantoimituksesta päätöksellään käynnistänyt virantoimituksesta pidättämisen viraston virkamiestä kohtaan liittyen samaan epäiltyjen rikosten kokonaisuuteen.

Hyvään hallintoon kuuluu myös hallintolain 34 § 1 momentin mukaisesti asianosaisen kuuleminen ja 36 §n mukaisesti kuulemisesta ilmoittaminen. Kansliatoimikunta on kuullut pääjohtaja Yli-Viikaria alustavasti 30.3., jolloin hän on saanut tietoonsa virantoimituksesta pidättämiseen liittyviä olennaisia seikkoja. Hänelle on toimitettu mahdollisen virantoimituksesta pidättämisen perusteet sisältävä kutsu kuulemistilaisuuteen niin ikään 30.3. ja hänen pyynnöstään on 31.3. toimitettu asiaan liittyvää aineistoa.

Päätösvalta ja muutoksenhaku virantoimituksesta pidättämisestä

Eduskunnan virkamieslain 71 § 4 momentin mukaan eduskunnan kansliatoimikunta päättää valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan virantoimituksesta pidättämisestä.

Pääjohtaja Yli-Viikari saa asianosaisena hakea muutosta virantoimituksesta pidättämistä koskevaan päätökseen valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Päätökseen liitetään muutoksenhakuosoitus.

Asiakirjan julkisuus

Tämä asiakirja on salainen julkisuuslain 24 § kohdan 3 perusteella. Asiakirja annetaan julkisuuslain 11 §:n nojalla asianosaiselle.

Liite 3: Asian käsittely julkisuudessa 27.3.-30.3.2021: otteita

Iltaalehti 27.3.2021 <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/cb0de9ba-b06d-4057-8581-71e646409765>

Iltalehden 27.3.2021 julkaisemassa haastattelussa puhemies Anu Vehviläinen on kertonut Iltaledelle, ettei hän näe perusteita siihen, että kansliatoimikunta käsitteisi Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) pääjohtaja Tytti Yli-Viikarin virasta pidättämiselle.

Haastattelussa Vehviläinen jätti tarkempien perustelujen esittämisen eduskunnan pääsihteeri Maija-Leena Paavolan huoleksi. Pääsihteeri toimii kansliatoimikunnan esittelijänä. Paavolan mukaan virasta pidättämistä ei ole tarpeen arvioida tässä vaiheessa. Hän muistuttaa, että Yli-Viikarin toimia selvittävät parhaillaan poliisin lisäksi niin eduskunnan tarkastusvaliokunta kuin eduskunnan tilintarkastajatkin.

– Pidän tärkeänä, että kaikki edellä mainitsemisani selvityksissä esiin tulleet seikat otetaan huomioon ennen kuin tehdään arviota siitä, täyttyvätkö edellytykset virasta pidättämiselle, Paavola sanoo.

Toisin sanoen Paavolan mukaan esitutinnan kestäessä harkintaa ei tehtäisi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että virasta pidättämistä harkittaisiin vasta, mikäli Tytti Yli-Viikari saisi syytteen. Näin siitä huolimatta, että laissa on säädetty virasta pidättämisen perusteeksi rikossyytteen lisäksi myös rikossyytteen edellyttämät tutkimukset.

Paavola kertoo ymmärtäneensä, että keskusrikospoliisi tutkii Tytti Yli-Viikarin ja VTV:n oikeudellisista asioista vastaavan johtaja Mikko Koirasen eräälle VTV:n ylitarkastajalle tekemää virkasopimusta. Sopimuksessa virkamiehelle maksettiin yli kahden vuoden ajan palkkaa, sillä ehdolla, että hän ei tee töitä. Iltaalehti uutisoi asiasta tammikuussa.

Pääsihteeri Paavola kuitenkin katsoo, että keskusrikospoliisin tutkinta ei ole riittävä syy edes harkita virasta pidättämistä, koska rikosepäilyn yhtenä kohteena oleva virkasopimuksen teko ei saanut eduskunnan oikeusasiamiestä tekemään tutkintapyyntöä poliisille. Tämän perusteella Paavola uskoo, että poliisin tutkinta ei johda syytteisiin.

– Kun laillisuusvalvoja päätyi omassa arviossaan siihen, että syytekynnys ei ylity, niin minusta olisi aika ristiriitaista, jos KRP päätyisi toiseen lopputulokseen, sanoo Paavola.

Syytekynnyksen ylittymisestä päättää kuitenkin syyttäjä, ei poliisi eikä eduskunnan oikeusasiamies. Keskusrikospoliisin mukaan syytä epäillä rikosta -kynnys on kuitenkin ylittynyt. Se ei Paavolan mielestä kuitenkaan riitä.

Puhemies Vehviläinen vetoaa Paavolan näkemyksiin. Paavola puolestaan sanoo kuuntelevansa asiassa myös poliitikkojen tahtoa.

– Totta kai tästä kansliatoimikunta voi keskustella, mutta sellaista keskustelua ei tähän mennessä ole käyty. Vien asiaa eteenpäin, jos siihen nähdään tarvetta eli katsotaan, että Yli-Viikarilla ei ole edellytyksiä hoitaa tehtäviään, Paavola sanoo.

Iltalehden yhteydenottojen jälkeen eduskunta antoi perjantaina tiedotteen, jonka mukaan eduskunnan puhemiehistö tapaa Tytti Yli-Viikarin 6. huhtikuuta ”saadakseen lisätietoa tarkastusviraston tilanteesta”. Puhemies Anu Vehviläisen erityisavustaja vahvisti Iltaledelle vielä tiedotteen jälkeen, ettei tapaaminen tarkoita sitä, että Vehviläisen arvio asiasta olisi muuttunut.

Onko puhemies pääsihteerin tavoin sitä mieltä, että tällä hetkellä kansliatoimikunnalla ei ole aihetta arvioida Yli-Viikarin edellytyksiä jatkaa virassaan esitutinnan ja mahdollisen syytteen käsittelyn ajan?

– Tällä hetkellä tuo pätee edelleen. Mutta tilannetta seurataan, halutaan käydä sovittu keskustelu ja nähdä tarkastusvaliokunnan raportti, puhemies Vehviläisen avustaja **Satu Mäki-Lassila** vastaa.

Iltasanomat 30.3.2021 Prosessi Yli-Viikarin hyllyttämiseksi aloitettu – puhemies Vehviläinen: Uudet tiedot kauneushoitopalvelujen käyttämisestä ratkaisivat - Poliitikka - Ilta-Sanomat

Iltasanomat uutisoi puhemies Anu Vehviläisen haastattelun otsikolla: **VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTON (VTV)** pääjohtajan Tytti Yli-Viikarin antamat kertomukset toiminnastaan eivät ole tyydyttäneet eduskuntaa.

Iltasanomien mukaan Yli-Viikari keskusteli eilen (29.3.2021) tunnin puhemiehistön kanssa, ja puhemiehistö päätti esittää tänään kokoontuneelle kansliatoimikunnalle Yli-Viikarin hyllyttämistä virastaan rikostutkinnan ajaksi.

Haastattelussa puhemies Vehviläinen lausuu puhemiesneuvoston tilaisuudesta Iltasanomien mukaan seuraavaa:

– Henkilökohtaisesti voin sanoa, että näissä keskusteluissa ei ole tullut riittävällä tavalla selvyttä, että olisi tyydyttänyt allekirjoittanutta. Siksi koen perustelluksi, että tämä prosessi tässä etenee, puhemies **Anu Vehviläinen** (kesk) totesi.

Iltasanomien mukaan kansliatoimikunta ei tänään tiistaina (30.3.2021) tehnyt vielä päätöstä Yli-Viikarin hyllyttämisestä, kokouksessa kuultiin Yli-Viikaria noin puolitoista tuntia, ja eduskunta käynnisti prosessin pääjohtajan hyllyttämisestä.

Haastattelussa puhemies Vehviläinen lausuu seuraavaa:

– VTV on ylin valtion rahankäyttöä valvova elin, ja siksi siltä ja sen johdolta tulee odottaa ja edellyttää erityisen hyvää harkintaa viraston rahankäytössä. Viime aikoina VTV:n pääjohtajan Tytti Yli-Viikarin toimintaan ja rahankäyttöön on kohdistunut paljon kielteistä huomiota, Vehviläinen sanoi.

– Voi sanoa, että pääjohtajan toiminta on heikentänyt merkittävästi VTV:n uskottavuutta ja luotettavuutta julkisten varojen ylimpänä valvojana. Kielteisestä julkisuudesta on syntynyt merkittävä mainehaitta virastolle.

– Ajattelen niin, että etu virastolle ja viraston uskottavuudelle on, että pääjohtaja pidättäytyisi nyt virkatehtäviensä hoitamisesta nyt esitutkinnan aikana, Vehviläinen totesi.

PUHEMIES Vehviläinen ei halunnut ottaa kantaa siihen, pitäisikö Yli-Viikarin tehdä itse johtopäätökset ja jäädä sivuun virastaan.

– Aina on henkilöllä itsellään mahdollisuus arvioida asiaa, muuta en osaa sanoa, Vehviläinen totesi.

– Se, mitä eilen olen kuullut puhemiehistön kanssa ja tänään kansliatoimikunnan kuulemisessa, ne eivät tyydyttäneet ne vastaukset. Sen takia olemme tämänkaltaisessa prosessissa eli valmistellaan viralta pidättämistä esitutkinnan ajaksi, Vehviläinen jatkoi.

Iltasanomat kertoo lisäksi, että puhemies Anu Vehviläisen mukaan Tytti Yli-Viikarin toiminnasta on tullut mainehaitta VTV:lle.

Tiedotustilaisuus Yle Areena 30.3.2021 Poliisitutkinta on johtamassa VTV:n pääjohtajan ja virkamiehen virasta pidättämiseen – eduskunnan puhemies: Yli-Viikarin tulisi itse vetäytyä | Yle Uutiset | yle.fi

Yle Uutisten mukaan eduskunnan kansliatoimikunta aloittaa Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) pääjohtajan **Tytti Yli-Viikarin** virasta pidättämistä koskevan prosessin. Asiasta kertoi eduskunnan puhemies **Anu Vehviläinen** (kesk.) tiedotustilaisuudessa.

Vehviläisen mukaan kansliatoimikunta haluaa turvata viraston työrauhaa ja rauhoittaa viraston ympärillä olevaa kohua.

– Pääjohtajan toimintaan ja rahankäyttöön on kohdistunut paljon kielteistä huomioita sekä kansalaisten keskuudessa, julkisuudessa että eduskunnankin päässä. Pääjohtajan toiminta on heikentänyt merkittävästi viraston uskottavuutta ja luotettavuutta julkisten varojen ylimpänä valvojana, Vehviläinen sanoi.

Vehviläisen mukaan kielteisestä julkisuudesta on syntynyt merkittävä mainehaitta virastolle.

Vehviläinen toivoo, että Yli-Viikari pidättäytyisi virkatehtävien hoitamisesta

Vehviläinen korostaa, että valtiontalouden tarkastusvirasto on ylin valtion rahankäyttöä valvova elin, ja siksi siltä ja sen johdolta pitää edellyttää erityisen hyvää harkintaa viraston rahankäytössä. Vehviläisen mukaan Yli-Viikarilta saadut vastaukset rahankäyttöön liittyviin epäselvyyksiin eivät ole vakuuttaneet.

Vehviläinen toivoo, että pääjohtaja Yli-Viikari päättäisi itse pidättäytyä virkatehtävien hoitamisesta.

*– Olisi etu virastolle ja viraston uskottavuudelle, että nyt pääjohtaja pidättäytyisi virkatehtävien hoitamisesta esitutkin-
nan aikana, Vehviläinen sanoo.*

*Tiedotustilaisuudessa puhemies Vehviläinen esittää seuraavan kaltaisen perusteen viran toimituksesta pidättämiselle:
"Se mitä olen kuullut tässä kuulemisessa puhemiehistön kanssa ja sitten tänään tämä kansliatoimikunnan kuuleminen
niin ne eivät ei tyydyttäneet ne vastaukset ja sen takia tässä ollaan tämän kaltaisessa prosessissa, elikkä valmistellaan
tätä virasta pidättämistä esitutkin-
nan ajaksi".*

YLE:n kirjallisesti 30.3.2021 julkaisemia kohtia puhemies Vehviläisen tiedotustilaisuudesta

30.3. 14:18

Kokouksessa on siis käsitelty VTV:n pääjohtajan Tytti Yli-Viikarin mahdollista hyllyttämistä esitutkin-
nan ajaksi.

Puhemiehistö - puhemies Vehviläinen ja varapuhemiehet Filatov ja Eerola - kuuli eilen Yli-Viikaria ja päätti esittää tä-
mänpäiväiselle kansliatoimikunnalle, että Yli-Viikari pidätettäisiin virastaan esitutkin-
nan ajaksi.

Eduskunnan hallintojohtaja Pertti Rauho arvioi ennen kokousta, että päätöstä hyllytyksestä ei tällä viikolla vielä tule,
vaan kansliatoimikunnan ensi viikon kokouksessa.

Kansliatoimikunnassa on puhemiehistön lisäksi jäsenenä neljä kansanedustajaa.

30.3. 14:25

Vehviläinen sanoi, että Yli-Viikarin rahankäytöstä on syntynyt paljon keskustelua.

- Toiminta on heikentänyt merkittävästi VTV:n uskottavuutta.

- On syntynyt merkittävä mainehaitta.

30.3. 14:30

Millä tavoin Yli-Viikari on toimintaansa perustellut ja vastannut kysymyksiin?

30.3. 14:35

Miksi virasta pidätetään? Vehviläisen mukaan kyse on raskaasta toimenpiteestä, ja uusia tietoja on tullut julki. Vehviläinen kertoi, että hän ei ole seurannut tarkasti kaikkea tapahtuman käänteitä. Vehviläisen mukaan uudet tiedot kauneushoitopalvelujen käyttämisestä sai aiheen prosessin käynnistämiseen.

Vehviläinen ei avaa keskusteluja. Eilen keskusteluja käytiin 1,5 tuntia, tänään tunti. Vehviläisen mukaan nyt on käyty epävirallisia keskustelua ja Yli-Viikarille varataan aika antaa vastaus.

- Näissä kuulemisissa ei riittävästi tullut selvyyttä, että olisi tyydyttänyt allekirjoittanutta, Vehviläinen totesi.

30.3. 14:39

Kysymys esitutinnan takia hyllyttämisestä. Arvioidaanko sitä vai mainehaittaa enemmän?

30.3. 14:41

Vehviläinen sanoi virasta pidättämisestä, että nyt pitää keskittyä siihen. Siinä on kyse turvaamistoimesta, jolla turvataan virantoimituksen uskottavuus rikostutinnan ajan.

Esitutinnan sisältöä puhemies ei halunnut kommentoida.

- Kun puhutaan luottamuksesta, totta kai, nämä seikat, jotka ovat olleet esillä, vaikuttavat myös omaan suhtautumiseen.

30.3. 14:52

Pitäisikö Yli-Viikarin vetää johtopäätökset ja vetäytyä sivuun?

Vehviläinen sanoi, että Yli-Viikarin vastaukset eilen ja tänään eivät tyydyttäneet ja siksi viralta pidättämisen prosessi on käynnissä.

30.3. 14:52

Vehviläisen mukaan luottamus on horjunut ja ei nähdä hyväksi, että Yli-Viikari olisi pääjohtajan tehtävissä.

30.3. 14:52

Pitäisikö Yli-Viikarin vetää johtopäätökset ja vetäytyä sivuun?

Vehviläinen sanoi, että Yli-Viikarin vastaukset eilen ja tänään eivät tyydyttäneet ja siksi viralta pidättämisen prosessi on käynnissä.